

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service
Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare
Granskad av: Andrea Boglari-Radler, (andbo28), Överläkare
Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Giltig från: 2025-12-16

Giltig till: 2027-12-11

Fistulografi - urogastroundersökning vuxna (SÄS)

Syfte

Radiologisk metod för undersökning och kartläggning av fistel.

Förändringar sedan föregående version

Inga aktuella förändringar.

Metodmall

Us kod/Us namn

Sos-kod 530 688/ Uretrocystografi, fistulografi

Sos-kod 460 688/ Buk, fistulografi

Sos- 600 688/ Mjukdelar fistulografi

De flesta av dessa utredningar utförs på CT då det är mer pålitligt. I sällsynta fall kan de göras i genomlysning.

Indikation

Kartläggning av fistel.

Förberedelser

- ID-kontroll
- längd och vikt
- kläder och eventuell metall som kan skymma avlägsnas

- graviditet ska tillfrågas på kvinnor 15–50 år
- gonadskydd ska användas på pojkar och män under 50 år, där strålfältet ligger <5 cm från gonaderna.
OBS: Gonadskydd används inte om det skymmer eller stör diagnostiken.
- medföljande i rummet ska bära strålskydd
- informera patienten angående undersökningsförfarandet och undersökningstiden
- patienten byter om till patientskjorta
- kontrollera eventuell tidigare kontrasmedelsreaktion
- sterilt eller rent underlag beroende på var fisteln sitter. (sterilt om det är i en led)
- späd kontrasten i en 20ml spruta

Kontrastmedel

Omnipaque 300 mg I/ml

Kontrasten späds till 150 mg I/ml

Bildtagning/Projektioner

Position: Patienten ligger på rygg på undersökningsbordet antingen på rent eller sterilt underlag.

Radiologen bedömer vilket materialval som är lämpligt beroende på var fisteln sitter. till exempel Babyfeeding eller Foleykateter.

Röntgensjuksköterskan assisterar radiologen med kateter och kontrast. Vid sterilt underlag ska sterila handskar användas.

Radiologen injicerar kontrast i fisteln och genomlyser under tiden.

Undersökningens utförande varierar beroende på var fisteln sitter.

Efter undersökningen avlägsnas katetern och förband läggs över fisteln. (Är patienten ineliggande kan avdelningen ombesörja detta).

Dokumentera kontrast och total mängd.

Strålskydd

- Var uppmärksam på att protokoll avsett för undersökning/ingrepp används.
- Genomlys så kort tid som möjligt för att spara stråldos till patient.
- Var noggrann med inbländning. Spara stråldos genom att inte göra strålfältet för stort.
- Pulshastighet har stor inverkan på patientens stråldos. Använd lägsta möjliga pulshastighet.
- Var restriktiv med filmsekvenser (cine) eftersom dessa är stråldosbelastande för patienten.
- Vid intervention finns risk för hudskada. Detta kan motverkas bland annat genom långt avstånd mellan röntgenrör och patient. Ev. ändra vinkel för att ändra hudområde som exponeras.
- Graviditet är inte en kontraindikation till att göra en konventionell röntgenundersökning under förutsättning att fostret inte är i primärstrålfältet.
- Ta särskild hänsyn vid barnundersökningar för att minimera stråldosen. Barn är mer känsliga för joniserande strålning. Anpassade barnprotokoll ska användas.

Om systemet varnar för hudskada ska sjukhusfysiker kontaktas efter intervention för stråldosberäkning.

- Strålskärmsutrustning ska användas. Exempel på tillgänglig strålskämsutrustning är blyförkläde, thyroideaskydd, blyglasögon, takhängd strålskärm, bordshängd strålskärm, mobil strålskärm.
- Var noggrann med inbländning. Ju mindre strålfält, desto mindre spridd strålning till personal.
- Använd underrörsteknik. Det ger mindre stråldos till personal.
- Genomlys så kort tid som möjligt, det ger mindre stråldos till personal.

- Vid cine ska personal, om möjligt, ställa sig bakom strålskärm eller öka avståndet till patient.
- Tänk på att strålningen avtar kraftigt med avståndet.

Dokumentation

Om kriterier inte uppnås för undersökning ska anledning dokumenteras i aktuell remiss

Övrigt

Ansvarig radiolog granskar och kvalitetssäkrar bilderna.

Informera om när och från vem patienten får svar samt skicka patienten eller be patienten vänta på svar.

Dokumentinformation

Innehållsansvariga

Carolin Karlsson, röntgensjuksköterska, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Andrea Boglari-Radler, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Patrick Petterson, sjukhusfysiker, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Innehållsgranskare

Andrea Boglari-Radler, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, verksamhetschef, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Nyckelord

Metodbok, urogastro, vuxna, fistulografi

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare

Granskad av: Andrea Boglari-Radler, (andbo28), Överläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-1641598044-592

Version: 1.0

Giltig från: 2025-12-16

Giltig till: 2027-12-11